

איפה הכסף

הוזרות לריבית למרות הרפורמות

רימונה פרקש ומיקי פלד

שכר

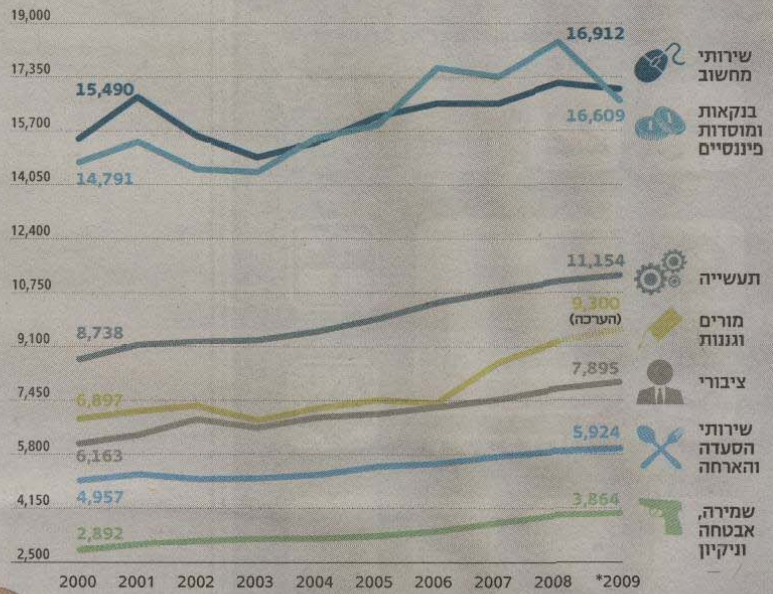
בקושי מדביקים את המדד השינויים בשכר ברוטו בשקלים, לפי מגזרים

בד בבד עם עשור תנודתי מאוד - שנוע בין צמיחה לשפל - המשכורת החודשית הממוצעת במשק ידעה עליות ומורדות. מדד המחירים לצרכן עלה בכ-20% במהלך העשור ושכר שלא גדל בשיעור דומה בעצם נשחק.

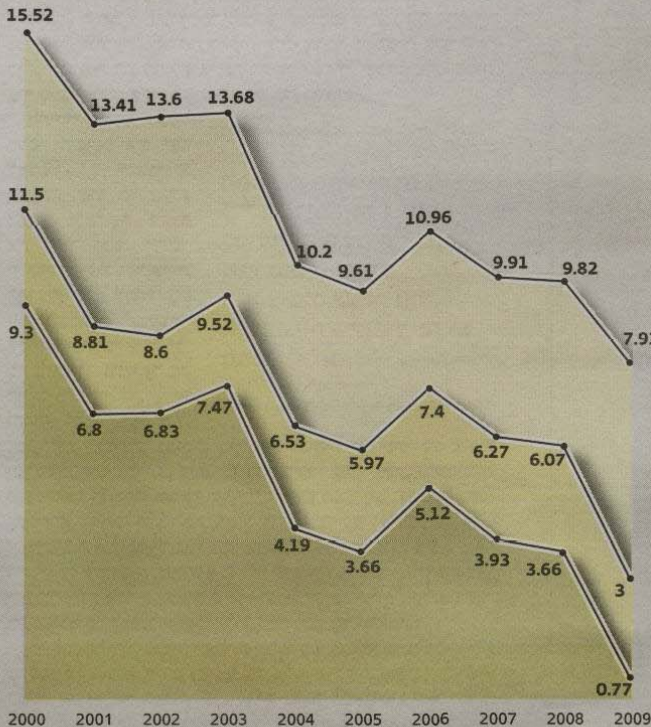
מקומות העבודה שרשמו עליות הם לרוב אלו שיש בהם ועדי עובדים חזקים, למשל במגזר הציבורי ובתעשייה. גם עובדי הניקיון והשמירה יכולים "לשמח" על העלייה בשכר, אבל זאת בעיקר בגלל העליות בשכר המינימום

+19.7%

שיעור העלייה במדד המחירים לצרכן בשנים 2009-2000

מקור: אגף הכלכלה של איגוד לשכות המסחר, התאחדות התעשייתיים, בנק ישראל, דו"ח הממונה על השכר במשרד האוצר יעד ספטמבר

אונברדראפט
ריבית ממוצעת על אשראי בחשבונות חח"ד ועו"ש ביתרות חובה, באחוזים

הלוואות
ריבית שנתית על ממוצעת על אשראי לא צמוד, לזמן קצוב, באחוזים

ריבית בנק ישראל
באחוזים

ריבית ואשראי צרכני האשראי מודים לריבית

בתחילת העשור עמד הממוצע השנתי של ריבית בנק ישראל על 9.3%, וכיום הוא עומד על 0.77% בלבד. כלומר הריבית קטנה יותר מפי עשרה במהלך העשור. בשנים האחרונות של העשור, ובמיוחד בשנה האחרונה, הרוויחו דווקא צרכני האשראי. הריבית על האונברדראפט בשנת 2000 עמדה על 15.52% בממוצע, לעומת זאת בשנת 2009 היא קטנה בחצי כמעט ועמדה על 7.93% בממוצע בשנה. כך גם קרה עם הריבית על הלוואות לא צמודות, שבשנת 2000 הייתה גבוהה פי ארבעה כמעט מזו של היום

+531%

שיעור העלייה בחיפוף אשראי לציבור בשנים 2009-2000 (כולל כרטיסי אשראי והלוואות כדור)

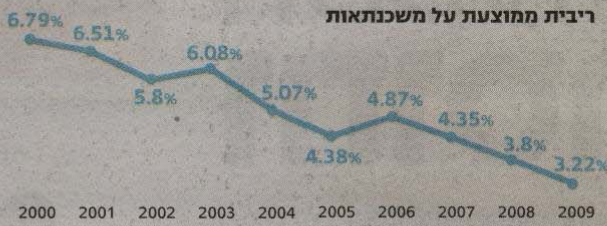

מקור: בנק ישראל

משכנתאות

המרוויחים הגדולים: לוקחי המשכנתאות

המרוויחים הגדולים של ירידת ריבית בנק ישראל היו ללא כל ספק לוקחי המשכנתאות. הממוצע השנתי של הריבית על משכנתאות הצטמצם ביותר מחצי במשך העשור הנוכחי. עם זאת, עקב שחיקת השכר והעלייה במחירי הדירות, שיעור גבוה יותר מההכנסה החודשית שלנו מופנה היום למשכנתה. הפער בולט במיוחד בעשירונים של המעמד הבינוני פלוס

נתח המשכורת הממוצע שמשקי הבית מפנים למשכנתה*

2000 - השכר הממוצע לעשירון, בשקלים
 2007 - השכר הממוצע לעשירון, בשקלים
 שיעור ההכנסה שמופנה למשכנתה - תשלום המשכנתה

מקור: בנק ישראל והלמ"ס

ינתנים אלה כוללים גם את משקי הבית שאינם לוקחים משכנתה

הריבית שהגיעה לשפל של כל הזמנים, רפורמת העמלות שלא השיגה את מבוקשה וביטול הפטור ממס שהבריה את המשקיעים מתוכניות חיסכון סולידיות. **כלכליסט** בדק את השינויים שעברו על הכיס של כולנו בעשור הנוכחי. מי הרוויח ומי הפסיד?

עמלות בנקים מספר העמלות ירד, גובה הסל זינק

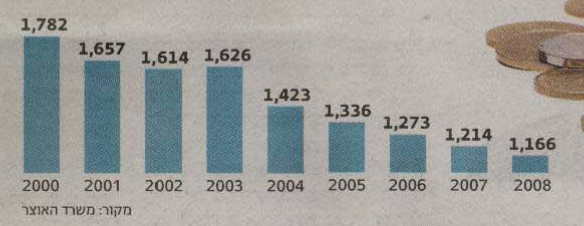
כניסתה לתוקף של הרפורמה בעמלות הבנקים ב-2008 צמצמה את מספר העמלות, אולם בשורה צרכנית לא יצאה מצעד זה. על פי בדיקה שערך עבורנו אמנון שוורץ, מנכ"ל שגיא חישובי ריבית, סל העמלות התייקר ב-31.5% בין שנת 2000 לשנת 2009

*למשק בית כולל: דמי ניהול, הפקדת צ'ק דחוי, צ'ק חוהר, ביטול צ'קים, צ'ק אישי, העברה לבנק אחר, עמלת חליפין, עמלת נבייה, שאילתת מידע, עמלות בערוץ ישיר ועל ידי פקיד
 מקור: בנק ישראל ושגיא חישובי ריבית

ביטוח רכב הנהגים חוסכים ביטוח חובה לרכב, בשקלים

הפרמיה לביטוח חובה לרכב נמוכה נכון לשנת 2008 ב-34% לעומת עלות הפרמיה בשנת 2000. כלומר, במקום לשלם 1,782 שקל על ביטוח חובה אנו משלמים היום בממוצע 1,116 שקל לביטוח חובה

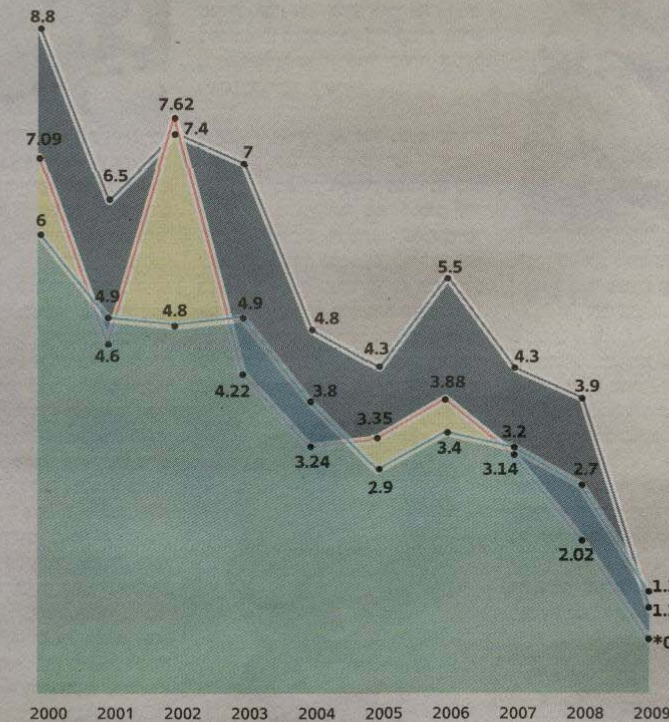
מקור: משרד האוצר

השקעות

צניחתה של ההשקעה הסולידית

פערי ריבית בנק ישראל במשך העשור השפיעו במיוחד על החוסכים באפיקים הסולידיים יותר. נוסף על כך, ביטול הפטור ממס על הכנסות ריבית מתוכניות חיסכון ומביקדונות, שונכס לתוקף ב-2003, הבריח את המשקיעים אל שוק ההון ואל אפיקי השקעה חלופיים

מקור: למ"ס, בנק ישראל

*לפי הערכה של שגיא חישובי ריבית

התשואה הממוצעת לפדיון מק"מ לשנה באחוזים

ריבית ממוצעת על פיקדונות שקליים לא צמודים באחוזים

התשואה של אג"ח צמודות ל-5 שנים באחוזים

-79%

שיעור הירידה בהיקף כספי הציבור בתוכניות חיסכון בין השנים 2009-2000

